

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Iuris ordo in condemnandis malefactoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

pro; verum etiam iniuste occides, utpote qui occidas sine legitima facultate. Aliqui apud Dianam *part. 5. n. 4.* *cap. 2. Bannitum* ubique occidi posse docent. Ratio potest esse, quia, saltem regulariter, adfectus iustitiae concitatus.

Si non sint legitime proscripti, sed solum rei, grassantis, regulariter non possunt occidi; ne à satellitibus quidem eos capere volentibus, solum ex eo, quod ipsi resistunt, nec possunt sine Iudicis satellitibus facultatem concedere, ut occidant. Ratio est, quia nondum iustitiam concedere, ut occidant. Dixi (regulariter); sunt convicti de crimine capitali. Dixi (regulariter); quia positus sex circumstantiis, posse docet Patinacius, *apud Dian. p. 8. tract. 7. ref. 44. quem, si libet, adi.*

Tertio: Quando l. *Mariusus*, ff. ad legem Iuliam, de adulteriis, & l. *Graviss*, eodem, permittunt Marito deprehendenti uxorem in adulterio (idem Patro respectu si illam occidere possit, si constaret tunc dari Marito, vel Patri auctoritatem publicam, nec peccaret Marius, vel Pater eos occidendo, quia procederent ut Ministri sui: ideo semper mortaliter peccarent Ministros suos: ideo semper mortaliter peccarent, *cap. Interfectores 23. q. 2. quamvis illas deprehenderent in flagranti crimine. Nisi tamen dictus Marius, vel Pater occidant per primos motus, qui in tanta passione probabiliter praelum non raro possunt. Si post sententiam latam à Iudice, adultera vxor traderetur occidenda ab ipso marito: tunc sanè ut iustitiae, possit illam sine peccato proclive sit; ut vir potius in vindictam occidat, & in odium, quam in zelum iustitiae; & ut odio detestetur tantam mariti, quamvis permissam crudelitatem.*

Quo Clericum cum vxore, matre, vel sorore, vel propria filia turpiter inueptum occidit, peccat, sed non inculcit excommunicationem *Cap. si verò p. quia iudicium dolorem compescere, difficultum esse, ait Glossa ibid. n. Turpit. Idque recte notat. Layman lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 8. & apud Dian. p. 9. tr. 4. ref. 2.*

Quarto Clericus in maioribus ordinibus constitutus, sub mortali non licet occidere ejusmodi proscriptos. Imò idem sine Pontificis facultate, neminem tantquam Iudices condemnare possunt, vel tanquam Ministros iustitiae: quia illis graviter hoc prohibetur, & quidem sub irregularitatis pena, *cap. Clericis, c. sententia; de Clericis, vel Monachi & ibid. Glossa, lege Decret. lib. 2. de iust. tr. 2. d. 10. dub. 1. n. 13. contra Rice. Clericis in minoribus, solum sub veniali hæc non ligere, docet Tolentinus, p. 5. c. 6. n. 14. ex Soto.*

Malefactores jam comprehensi.

1. Iam verò quoad posteriores. Certum est, auctoritate publica posse, & debere malefactores interficere, servato tamen iuris ordine: nimirum, quod iustitiae, aut iustitiae, ac factum probetur, &c. Debere, inquam: sed non debita, quin aliquando possit Princeps vitam condonare malefactori, jam per sententiam damnato: siquidem raro id efficere, bono publico nequaquam nocet. Quod si noceat, manifestum est non posse.

2. Affini ego semel in loco, ubi quatuor, vel quinque de trabes suspendendi erant, totà, quamvis latissimà planitià plena spectantibus. Porro unus ex his in blasphemias homine, nedum Christiano indignas prorumpere cepit, sub ipsis scalis. Et quamvis contricto ore cogebatur ad silentium; vi tamen, nisique corporis incredibilis, humi provolutus, ad scalas patibuli ascendere renuebat, imò, nec inde sublevari à circumstante satellite patiebatur. Ita factum est, ut Ministri post multas horas, quas benigne, sed omnino frustra concesserunt Sacerdotibus assistentibus, quò hominem ad penitentiam commoverent, laqueo ad ipsas imas scalas contorto, humi

prostratum miserè suffocavit; si non ore, certè oculis, num, animo, & subinde detruncatis verbis blasphemantem. Pareor id me, & frequentissimos ceteros, cum summo horrore spectavisse. Inquirò jam, an potuerit Princeps (quem fuisse de tuto eventu intra illas horas admonitum, ferebat fama) hunc ad mortem compellere: Rursus, an potuerit saltem per aliquot dies vitam illi prorogare: Id cum accidit, puer ego etiam Caltanisseta in Patria mea: & viros mea ætate grandiores (nunc certè meminì) asserentes audivi, licuisse Principi illius mortem virgere, ejdem parere, vel supplicium differre, non licuisse. Rationem addabant: quia in tanta spectantium frequentia bonum publicum exposcebat, ut criminosis spes hæc non daretur procurandæ condonationis tam deletæ arte blasphemiarum; quam facillè alij emulari velle, ab hoc vnicò exemplo potuissent.

Iuris ordo in condemnandis malefactoribus.

7. Superfunt tres gravæ quæstiones. Prima: Certum est, Iudicem ordinariū debere iuris ordinem servare, ut dicitur *infra, lib. 9. c. 2. §. 1. Quid de Principe, seu Iudice supremo? Respondeo. Hic, quia potest dispensare legibus iuris ordinem præcipientibus, poterit in aliquibus casibus sine illis solemnitatibus (virgente certè causa, ne temerè agat) condemnare. Ita Dicast. lib. 2. tr. 1. d. 4. d. 5. q. 2. num. 109. asserens Lessi. Arag. Covar. aliòsque. Solent tres casus asserri.*

Primo, quando delictum est, & notorium; nam tunc non tenetur citare.

Secundò, quando grave imminet periculum Reip. si statim non fiat punitio: ut si adsit timor Rebellionis, vel gravis turbationis in Civitate; licet solemnitates illas omittet.

Tertiò, Quando apparet periculum fugæ ejus, qui de re gravi reus est, &c. Sed in his omnibus debet semper Princeps esse certus, crimen probari posse, rursus debet summariū formare processum, aptumque defensorem constituere reo, etiam si absens sit: & tunc possit condemnare, imò & occultè laqueo, vel veneno interficere post recepta Sacramenta, præsertim Confessionis.

Iam verò estne in Principe nullum agnoscere Superiorem, legitima potestas aliquem occidendi, vel sententiam de alterius morte ferendi more belli (ubi dicitur) sine vilo prorsus, ne summario quidem processu, sed statim, & in continenti? Negat de Lugo, tr. 2. de iust. d. 37. sect. 5. n. 92. Concedit esse probabile in aliquo valde virgensi casu Lessius, lib. 2. cap. 29. n. 96. cui favet Fagundez *præc. 8. dec. cap. 20. n. 18. & Dicastillus lib. 2. de iust. tract. 1. d. 4. d. 5. quæst. 2. conceditque Bossius apud Dianam, p. 10. tract. 15. refol. 34. dat enim, posse Regem sine iudiciali strepitu occidere occultè adulterum, qui vim Regem inferret, solusque Rex id sciret; quia sic Regi expedit ad Regiam infamiam evitandam.*

Innocens probatus nocens, an possit condemnari?

8. Secunda, quæstio: An possit unquam innocens mortè damnari?

Respondeo. In tribus ist casibus quæri solet. Et quidem duo parum habent difficultatis: multum habet tertius:

9. Nam Primo: qui actu est innocens, sed prudenter timetur, si superveniat, noxius Reipubl. esse futurus; nulla ratione potest occidi. Ita Salon. 2.2.64. *art. 1. contr. vers. 3. & communiter. Nullus enim pro peccato futuro puniendus; cum præsertim possit occurrere damno, quod fortè timetur, tridendo illum in carcerem, ejiciendo in exilium, &c.*

10. Secundò, Filius innocens nunquam occidi potest pro peccato Patris: multò minùs, quilibet alius pro alieno peccato, lege Sanct. Thomam. 2.2.9. 107. *art. 4.*

Hæc plana sunt. Molestia autem est tertia difficultas, An scilicet iudex, vel Princeps licitè possit sententiam mortis in eum ferre, quam certò scit esse innocentem;

X 2 qui